

İNGİLİZ KİŞKACI

MUSTAFA
KEMAL
PAŞA'YA
SUİKAST

İSMAİL BİLGİN

İNGİLİZ KISKACI
-Mustafa Kemal Paşa'ya Suikast-
İsmail Bilgin

Millî Mücadele'nin 100. Yılı Anısına.

1. BÖLÜM

HİNTLİ NİZAMETTİN

Şam

IV. Ordu Komutanı, Bahriye Nazırı ve Suriye Genel Valisi Cemal Paşa'nın Şam'da görev yaptığı karargâhın duvarları hep aynı büyüklükte kesilmiş, muntazam şekilde ve bir cervel düzlüğüyle üst üste konmuş bazalt taşlarından örülüydü. Ön cephenin duvarlarındaki pencereler oval biçimliydi. Üç katlı karargâh binasının orta yerinde geniş bir kapı, bu kapının her iki yanında karşılıklı ince ve uzun, sarı renkli metalden iki bayrak yuvası vardı. Bu yuvalara konan bayraklar rüzgârda nazlı nazlı dalgalanır, sakın havalarda bir görevli bayrakların hilâlini ve yıldızını simetrik olacak şekilde her daim düzeltirdi. Cemal Paşa bayraklar hususunda aşırı titizlik gösterirdi. Çalışanlarının en önemli işlerinden birisi de kapının her iki yanındaki bayrakların mutlaka Paşa'nın istediği şekilde durmasını sağlamaktı.

Karargâhta yer alan pencereler ve kapılar, desenli, açık renkli ladin ağacından yapılmıştı. Bu da binaya ayrı bir uyum veriyordu. Üç kat boyunca simetrik şekilde, alt alta sıralanan pencereler cadde tarafında ve yan cephelerde altışar adetti. Binanın arka cephesinde ise hiç pencere yoktu, sadece duvar vardı.

Camlardaki kalın, gülkurusu perdeler tam ortasından büzülmüş olduğu halde dışarıdan dahi kolayca görülürdü. Cemal Paşa dinlenmek istediği ya da canı sıkıldığı anlarda pencerenin önünde durur, gür ve kıızıla çalan sakalını çeğiştirir, sonra ellerini arkasına

bağlar, gözlerini uzun süre kırpmadan camdan dışarıya, kendi adını taşıyan caddeye uzun uzun bakardı.

Karargâh kapısı geniş, iki kanatlı, kalın, kirli sarıya çalan renkti, masif ladindendi. Kapılarda hiç cam yoktu. Pencerelele uyumlu olarak, kapı da üste doğru hafif ovaldi. Bu ovalliğin iki karış üstünde, yarım metre eninde uzun bir tabela asılıydı. Tabelada, “IV. Ordu Komutanlığı ve Suriye Genel Valiliği” yazardı.

Kapının önünde, yol seviyesinden başlayan, pembemsi, dumanlı mermerden yapılmış altı basamaktan ibaret geniş merdivenler vardı. Bu merdivenlerin ortasına bir metre eninde kırmızı halı serilmişti. Halının kenarları siyah şeritliydi ve Cemal Paşa’nın odasına dek devam ediyordu. Merdiven halıları, haftada bir mutlaka parlatılan ince, sarı metal çubuklarla her basamakta enlemesine sabitlenmişti.

Binanın önünde her zaman harekete hazır, ince tekerlekli bir makam arabası dururdu. Bu Paşa’nın çok önem verdiği, temizliğini ve bakımını özenle istediği Mercedes marka Alman otomobiliydi. Şoförü arabayı sıklıkla temizler, bakımını asla aksatmazdı. Fabrikadan henüz çıkmış, ilk günkü gibi yeni intiba uyandıran bu otomobilin rengi siyahtı. Karargâh binasıyla makam aracının uyumu adeta birbirini tamamlardı. Otomobilin bir denetleme veya görev için kullanıldığı, Şam’da olmadığı dönemde, binanın en önemli parçası, tamamlayıcısı sayılan bu otomobilin eksikliği çalışanlar tarafından hemen fark edilirdi. Halk dahi anlardı ki Cemal Paşa Şam’da değildir, şehir dışında bir göreve gitmiştir. Otomobil eğer karargâh önündeyse, asker dışında ahali uzaktan geçerek, otomobile fazla bakmadan hızlı adımlarla yürüyüp giderdi. Çünkü kapının önünde nöbet tutan, elindeki tüfeğini her an kullanmaya hazır halde, eli tetikte olan neferler tarafından sık sık uyarılırdı:

“Hızlı yürüyün! Bina önünde oyalanmayın!”

Şam’daki komuta merkezinin kapısından içeri girildiğinde, her iki yandan üst katlara çıkılan merdivenler vardı. Bunlar dışarıdaki merdivenler gibi enlemesine uzun olmayıp 1,5 metre boyundaydı. Merdivenlerin koridor tarafına yine metal koruluklar yapılmıştı.

Her bir metrede korkuluk demirlerinin üstünde yuvarlak topuzlar vardı. Suriye Genel Valisi ve Bahriye Nazırı odasına giderken, bu topuzlardan destek alarak merdivenleri hızla çıkardı.

Cemal Paşa'nın kullandığı makam odası binanın en büyük odasıydı. Ceviz kaplamalı, üzeri kalın bir camla örtülmüş, arasına yeşil çuhadan bir bez sıkıştırılmış olan masa üzerinde yazışmalarını sürdürürdü. Oturduğu yerin sağında üst üste konmuş dört kalın defterin yanında, masanın daima sol tarafında duran Paşa'nın eşi Seniha Hanım'ın fotoğrafı belki de en önemli eşyaydı. Zira her şeyin yeri değişir ama o tahta çerçeveli fotoğrafın yeri asla değişmezdi.

Yerde yekpare bir Acem halısı seriliydi. Duvarlarda karşılıklı olarak iki büyük harita asılıydı; haritalardan biri Osmanlı Devleti'nin bütün sınırlarını, diğeri de Suriye ve yakın çevresini daha ayrıntılı göstermekteydi. Paşa zaman zaman bu haritaların karşısına geçerek düşünürdü. En çok da Kanal'ın olduğu yere gözlerini diker, dakikalarca bakardı, dalar giderdi. Kanal'a düzenlediği o ilk seferi yeniden yaşırdı. Hayıflanır, üzülürdü. Gizli bir pişmanlık bütün vücudunu sarar, yüzüne kan hücum ederdi. Hararetini bastırmak için soğuk hurma şerbetinden bir bardak içerdi.

Cemal Paşa vali olarak Şam'ı daha da güzelleştirmek, imarını tamamlamak için çalışır, bu değişimi şehirde yaşayanların görmesini, takdir etmesini beklerdi. Çok çalışırdı. Sabah erkenden saat tam yedide görevinin başına gelir, ilk önce gerek emrindeki ordu birlikleriyle gerekse de İstanbul ile yazışmalarını yapardı.

Karargâh binası, Cemal Paşa'nın Suriye'de kurmaya çalıştığı düzeni iyi bilen şehirdeki ahalinin çekinerek baktıkları, askerlerin uyarılarına gerek kalmadan, başlarını dahi kaldırmadan hızla yürüdükleri ve hatta mecbur olmadıkça bu binanın önünden geçmemeye özen gösterdikleri derin bir kuyu gibiydi. Halk karargâhın yakınında dahi bulunmak istemezdi. Paşa'nın isyancı Arap elebaşlarını idam ettirmesiyle artan endişe ve korkunun üstünden uzun bir süre geçmesine rağmen halk hâlâ çok tedirgindi.

Son dönemde Şerif Hüseyin'in isyan içerisinde olduğunu biliyor, duyuyor ve bunu sık sık Harbiye Nazırı Enver Paşa'ya yazıyordu. Mekke Emiri'nin İngilizlerle anlaştığına ilk önceleri kendisi de inanmak istememiş ama daha sonra bunun doğru olduğunu öğrendiği vakit işin vahametini kavrayarak adeta dehşete düşmüştü. Kendisini kandırmakta olan isyancılara karşı nasıl davranacağını bilemiyor, kabarıp durmakta olan öfkesini sürekli bastırmaya çalışıyordu. Şerif Hüseyin'in bitip tükenmeyen altın ve silah isteklerine yönelik oyalama çabasını sürdürüyor, kendisini gücendirmeme politikası yürütüyordu. Aslında aralarında tam bir tiyatro oynanıyordu. Şerif'in oğullarından Faysal, Kur'an-ı Kerim'e el basarak Cemal Paşa'nın huzurunda yeminler ederek Osmanlı'ya bağlı olduklarını, Kutsal Cihat için gerekeni mutlaka yapacaklarını söylüyor, bunun için babasının hazırlıklarını sürdürdüğünü yana yıkıla anlatıyordu. Onun gösterdiği bu iki yüzlülüğün Paşa için hazmedilmesi, kabul edilmesi kolay değildi ama devlet politikası gereğince Şerif ve oğullarını bir süre daha idare etmek durumundaydı.

Özellikle Fransızların Şam'a ne kadar hâkim olmaya başladığını biliyordu. İngiliz istihbaratının da bölgede belirgin bir etkinliği vardı. İleride kopartacakları fırtınanın ince hesaplarını şimdiden yapıyorlardı. Bu fırtına Şam'da, Hicaz'da bakalım nasıl esecekti?..

Paşa'nın yüzüne karşı "Bizler Müslümanız, sizinle kardeşiz," diyenler onun arkasından iş çeviriyor, kuyusunu kazıyor, yıllardır dış bileyerek devlet düşmanlarıyla iş birliğine gidiyorlardı.

Karargâha bitişik iki katlı, beyaz badanalı binanın ana kapısı önünde büyük bir Hilâl-i Ahmer bayrağı asılıydı. Burada, sağlık alanında yürütülen idari işler yanında, ilaçlar depolanıyor, alt katta malzemeler istifleniyor, ihtiyaca göre gerekli bölgelere ve çeşitli muharebe alanlarına gönderiliyordu. Söz konusu binada sadece Hilâl-i Ahmer personeli bulunuyordu.

Malzeme sorumlusu olarak görev yapan Hint asıllı bir görevli çalışkanlığıyla Cemal Paşa'nın dikkatini çekiyordu. Malzeme dağı-

tımının düzenli şekilde yürütülmesini sağlıyor, çok iyi derecede İngilizce biliyor, Fransızca'yı da gayet iyi konuşuyordu.

Son günlerde talep edilen bütün yerlere yeteri kadar sağlık malzemesi gönderilmesine rağmen karargâha hâlâ “Sağlık malzemesi gönderin,” diye acil kodlu telgraflar geliyordu. Paşa bu konuda o kadar çok istek almıştı ki ikinci vakti ancak bitirdiği yazışmalarından sonra kalkıp Hilâl-i Ahmer merkezine gitti. Cemal Paşa'nın gayet sinirli olduğu görülüyordu. Bunun üzerine Hilâl-i Ahmer Şam Şubesi Başkanı Tali Bey; “Hemen tetkik edelim Paşam,” diyerek Nizamettin'i çağırttı.

“Evladım, muharebe alanlarından, ikmal merkezlerinden sürekli olarak sağlık malzemesi isteyen telgraflar alınıyor. Söz konusu malzemeleri istenilen yerlere göndermedik mi? Sevk etmedik mi?”

“Ettik efendim, elimdeki dosyadan ihtiyaç duyulan yerlere götürülmek üzere subay ve erbaşlara sağlık malzemesi teslim ettiğimize dair tutanakları size göstereyim. Bakın burada.”

“Teslim alınmış.”

“Evet efendim.”

“Peki nasıl oluyor da hâlâ malzemeye gereksinim duyuluyor?”

“Efendim, siz de bilirsiniz ki isyancılar cephe yollarına pusu kurmaktalar. Onlar bu sağlık malzemelerini ele geçirmek için müfrezelere baskın yapıyor olabilir.”

“Olabilir.”

“Bakın, şu İngiliz gazetesinde, bu tür olayların meydana geldiğine dair küçük haberler var...”

Cemal Paşa, Nizamettin ve Tali Bey ile aralarında geçen konuşmaları dikkatle dinledi. Sonra, “Evladım senin İngilizcen var mı?” diyerek onların konuşmalarını bölerek sordu.

“Var efendim. Ben Hindistan'da büyüdüm. Orada İngiliz hâkimiyeti ve baskısı olduğundan İngilizce öğrendik. Ayrıca Fransızcam da gayet iyidir.”

“Şu gazeteyi bana ver bakayım.”

“Buyurun Paşam.”

Cemal Paşa gazeteyi aldı. Gazetenin sağ köşesinde bir baskın haberi yayınlanmış, Nizamettin de bu haberi kırmızı kalemle çerçeve içine almıştı.

“Evet, böyle haber var. Ne yani, şimdi bu malzemeleri götüren sağlık müfrezelerine bir de koruma mı vereceğiz? Zaten asker ve silah sıkıntımız had safhada.”

“Efendim uygun görürseniz, ben İngilizce haberleri Türkçeye çevirerek size sunulmak üzere rapor haline getirebilirim.”

Cemal Paşa bu teklif üzerine Nizamettin’e öyle sert baktı ki karşısındaki neredeyse bayılacaktı. Çünkü Paşa’ya bu şekilde teklifte bulunmak cesaret isterdi. O emir verir ve en kısa sürede yerine getirilmesini beklerdi.

Şimdi kendisine bir teklifte bulunma cüretini gösteren, uzun boylu, esmer, yirmili yaşlarındaki Hilâl-i Ahmer çalışanına dikkatle bakarak, gür sakalını çekiştirmeye başlayarak “Haddini bilmeyeni ne yaparlar, haberin var mı evladım?” diye sordu.

“Var efendim.”

“Sana tavsiyem, hiçbir zaman haddini aşma.”

“Baş üstüne!”

“Yine de şehre gelen gazetelerden günlük raporlar hazırlayabilirsin. Madem iki dil biliyorsun, şehirdeki yabancılarla da temasa geç bakalım, ne haberler alacağız? Duyduklarını raporla. Günü gününe bilgi isterim ona göre!”

“Peki Paşam!”

Nizamettin derin bir nefes aldı. Cemal Paşa’nın hışmından ucuz kurtulduğuna seviniyordu. Daha sonra izin isteyip çalıştığı odasına gitti. Gazetede ki kırmızı kalemle çerçeve içine aldığı haberi okuyup gülümsedi.

“Geçen gün Şam’dan ayrılan Hilâl-i Ahmer müfrezesinin taşıdığı sağlık malzemeleri Filistin’e giden yol üzerinde, Sasa civarında isyancılar ve kaçak askerler tarafından yapılan bir baskınla ele geçirildi.”

Nizamettin küçük çalışma odasında, masasının üzerindeki gazetelerin bütün haberlerini tek tek okudu. İlgili haberleri kırmızı kalemle çizdi. Makasla kesip saman kağıdına yapıştırdı. Yanlarına da tercümelerini yazdı. Beş sayfalık bir haber dizisi toplamıştı. Gazete kupürlerinin olduğu kâğıtları zımbayla delip telli dosyaya yerleştirdi.

“Sabah ilk işim, bunları Paşa’ya götürmek olsun, onun öfkesinden korkarım. Şimdi nereye, hangi malzemelerden, ne kadar sevk edilecek, listeye bakayım. Başkanımız Tali Bey akşam listeyi bana vermişti. Nereye koydum acaba?”

Kısa bir arayıştan sonra küçük masasının üstündeki dağınık haldeki kâğıtların arasında aradığı listeyi buldu. Uzun süre dikkatlice baktı. Sonra kireç badanalı duvara dönerek gözlerini yumdu. Ezberlediklerini tekrar etti. Hazırlanan listeyle karşılaştırdı. Kendine olan güvenini ifade etmeden duramadı.

“Âlâ, hiçbir eksik yok, tamamını ezberlemişim.”

Şam şehrinin ufuklarında güneşin doğuşu gibi batışı da ihtisamlıdır. Güneş büyük binaların, uzaktaki küçük tepelerin ardında batarken sarı rengi olgunlaşarak kızıla döner, sonra bu kıızıllık git-tikçe artar, ufuk çizgisinde artık kemâle erişerek yiten gün kıpkızıla bir renge evrilir, şehri, tepeleri koyu rengiyle siluet halinde bırakarak yavaş yavaş ufuk çizgisinde kaybolur, ardından alacakaranlık baş-lardı. İşte o zaman karargâh binasındaki bütün lambaları yakılır, kalın, güllurusu perdeler çekilir, bina çevresindeki nöbetçilerin sayısı artardı. Hilâl-i Ahmer binasındaki çalışanlar evlerine dönerlerken, karargâhta ise ışıklar hep yanar, bazı geceler Cemal Paşa sabaha dek çalışırdı. İşte o zaman binada adeta sıkıyönetim ilan edilir, görevlilerden hiçbirisi yerinden ayrılamaz, Paşa’nın gitmesini bekler daha sonra fırsatını bulurlarsa bir-iki saat uyurlar ya da akşamleyin evlerine gidebilmek için mesainin bitmesini sabırsızlıkla beklerlerdi.

Cemal Paşa için yabancı gazetelerde yayınlanan haberlerin derle-mesini yapan Nizamettin her akşam mesai bitiminden sonra en az iki saat daha çalışır, ardından Hilâl-i Ahmer merkezinden ayrılırdı. İşlerin çok olduğu dönemde ise sabaha dek işine devam ederdi.

Bundan asla şikâyet etmezdi. Böyle çalışarak Başkan Tali Bey'in takdirini kazanmıştı. İyi bildiği İngilizcesi ve Fransızcası kendisine büyük faydalar sağlamıştı. Şam'a geldiğinden beri de Arapçayı öğrenmeye gayret etmiş, son dönemde de bu dili gayet iyi bir şekilde konuşmaya hatta okumaya, yazmaya dahi başlamıştı.

Nizamettin, Cemal Paşa'ya hazırladığı dosyayı bir kez daha kontrol etti. Masanın en üst çekmecesine koydu. Ardından başkanın verdiği listeye göre malzemelerin hazırlanması için depoya inip oradaki görevlilere hangi malzemelerin nereye gideceğini bir çırpıda sıraladı. Sonra kâğıttan kontrol etti. Hayır, eksik yoktu, listenin tamamını ezberden söylemişti. Gülümsedi.

"Güzel..." diyerek keyiflendi. Malzemeleri taşıyan, gruplandıran görevlilere "Acele edin, yarın öğleden sonra sevkiyat olacak. Ona göre!" dedi, sonra Hilâl-i Ahmer merkezinden ayrıldı. Cemal Paşa Bulvarı'nın sonuna doğru yürüdü. Burada yabancıların kafeleri, barları, otelleri ve lokantaları vardı. Nizamettin bazı akşamlar yemek yediği lokantaya yöneldi. Sokak lambalarının cılız ışığında kendinden emin şekilde ilerledi. Yolda birkaç tanıdığıyla selâmlaştı. Sonra Arnavut kaldırımlı dar bir sokağa saptı. Desert Restaurant'ın geniş pencerelerinden sızan ışık demetlerine doğru yaklaşıp lokantanın önüne geldiğinde yazının aydınlattığı tabelaya baktı. İçeri girdi. Her zamanki oturduğu masaya giderken, garsonlardan bazıları ona dikkat kesilerek hemen hareketlendiler.

"Yeriniz hazır."

"Teşekkür ederim."

Garsonlardan biri yemeklerin ve fiyatlarının listelendiği deri kaplı defteri masaya bıraktı. Nizamettin bir süre etrafına bakındı. Lokantada bir iki kişi dışında kimse yoktu. Sonra açıp yemek listesini okudu. Ardından cebinden kalemini çıkararak yemek listesine, ezberlediği sağlık malzemelerinin listesini ve nereye gideceklerini aceleyle İngilizce yazdı. Sonra garsonlardan birine işaret ederek; "Bana bir çorba, ardından rosto istiyorum, iyi kızarmış olsun ama," dedi.

“Peki Bay Nizamettin.”

Rahatlamıştı. İlk önce çorbasını içti sonra rostosunu yedi. Ardından yarım kadeh de beyaz şarabını keyifle yudumladı. Yemek ücretini ödeyip oradan çıktı. Olacakları düşününce gülümsenmeden edemedi.

Sabahleyin erkenden çalıştığı odaya geldi, en üst çekmecedeki dosyayı aldı. Kılık kıyafetine çeki düzen verdi. Hızlı adımlarla karargâha yöneldi. Saat tam yedi buçukta karargâh binasına girdi. Yarım saat önce Cemal Paşa’nın geldiğini Hilâl-i Ahmer merkezindeki pencereden görmüştü. Paşa’nın odasının önünde bekleyen nöbetçiye görüşmek için geldiğini söyledi.

Nefer hemen içeri girerek Paşa’nın Emir Subayı Yüzbaşı Salim Efendi’ye durumu anlattı. Yüzbaşı ilk önce şaşırdı. Sonra da “Benim haberim yok. Paşa böyle bir görev verse, bana söylerdi ama. Kendisine soracağım, biraz beklesin,” dedi.

Ardından Paşa’nın odasına girdi az sonra da çıktı.

“Gelsin.”

Nizamettin selam vererek içeri girdi.

“Bu dosyayı Cemal Paşa hazretlerine takdim etmeye gelmiştim.”

“Dosyayı bana vereceksiniz.”

“Ama kendine söylemem gereken önemli haberim var.”

“Bana söyleyiniz.”

“Hayır, Paşa’dan başkasına söyleyemem zira gizlidir.”

Yüzbaşı Salim Efendi’nin yüzü asıldı. Bir şey diyecekti demedi. Tekrar Paşa’nın çalıştığı odanın kapısını çekinerek hafifçe vurdu. Ardından içeri girdi. Çıktığında yüzbaşının yüzü daha da asılmıştı. Muhatabını sert bir şekilde azarlar gibi, “Gir! Paşa seni bekliyor! Ancak vakit geçirme! Paşa’nın bir dakikası dahi çok kıymetlidir,” diye çıkıştı.

“Biliyorum,” diyen Nizamettin içeri girdi.

Cemal Paşa sanki alelade bir şey sorar gibiydi.

“Ne söyleyeceksin? Çok önemli demişsin,” diye söze girdi, gayet ciddiymi.

“Paşa hazretleri gazete kupürlerini dosyaladım. İşte burada.”

“Ne söyleyecektin!”

“Paşam, isyancılar bu akşam Gazze tarafına gönderilecek olan malzemeyi ele geçirmek için Zivan çıkışındaki dar geçitte tuzak kurmuşlar. Sağlık malzemelerini götüren müfrezelere saldıracaklarmış. Bunu öğrendim ve sizi haberdar etmeye geldim. Yaverinize söyleyemezdim. Beni bağışlayın.”

Cemal Paşa karşısında hazır olda duran adeta nefes almaya bile korkan Nizamettin’e sert bir şekilde bakarak sordu.

“Haber doğru mu?”

“Elbette Paşam. Kulaklarımla duydum. Bir lokantada İngiliz subayı ile Arap şeyhi yemek yiyordu. Onlar konuşuyordu. Casus olduklarına kalıbımı basarım.”

“Bizimkiler söz konusu lokantayı takibe alsınlar.”

“Paşam her akşam oraya gelirler mi bilmiyorum. İsterseniz, ben kendilerini bir süre takip edeyim daha sonra size bilgi vereyim. Elbette son karar sizindir.”

“Had bilmek önemlidir Nizamettin öyle demiştim, değil mi sana!”

“Evet, Paşa hazretleri!”

“Peki, izle, bakalım ne öğreneceksin? Ama Hilâl-i Ahmer’deki görevini asla aksatmayacaksın!”

“Baş üstüne Paşam!”

“Çıkabilirsin.”

Nizamettin bir şey demedi. Selâm verip odadan çıktı. Yüzbaşı Salim Efendi yine sert ve öfkeli şekilde kendisine bakınca bir an önce karargâhtan ayrılmak için hızla merdivenlere yöneldi. Basamakları hızla inip dışarı çıktı. Cemal Paşa düşünceliydi. Bir yandan da Nizamettin’in getirdiği haber beyninde durmadan yankılanıyordu:

“Zivan çıkışındaki dar geçitte tuzak kurmuşlar. İsyançılar! Casuslar! Burnumuzun dibine dek gelebildiler mi? Hicaz’da isyançılar var. Tamam onu anladık, peki Şam yakınlarına dek nasıl sokulabiliyorlar? Kaçak askerler mi? İngiliz casuslar mı? Biliyorum Şam’da pek casus var ama bizimkiler ne yapıyor...”

Paşa’nın yüzü asılmış, canı sıkılmıştı. İsyan, baskın, saldırı den-
diğinde adeta sakalının her teli diken gibi oluyordu.

“Her yanda hainlik, hıyanet, tuzak, pusu var. Bunların hakkın-
dan mutlaka gelmek gerek!”

Ardından telefonuyla levazım komutanına şu talimatı verdi:

“Zivan çıkışındaki dar geçitte tuzak kurulacağını ve sağlık mal-
zemelerini almak için saldırıya geçileceği haberini aldık. Tedbirli
davranarak malzemelerin derhal yerine ulaşmasını sağlayın ve duru-
mun doğru olup olmadığını teyit ederek bana bildirin!

Bakalım ne olacak?”

Akşama doğru karargâha gelen haberler Nizamettin’i haklı
çıkarmıştı. Onun verdiği haberin teyit edilmesi ve doğru çıkması
Paşa’nın açıkçası hoşuna gitmişti.

“Bu çocukta iş var. İstihbarat görevinde de kullanılabilir mi?..
Ama birkaç kez daha denemek lazım. Hemen ilk haberde onun
hakkında hele bu devirde karar vermek istemem.”

Zivan yakınındaki geçitte sağlık ekibine baskın yapılmış, mal-
zemeler ele geçirilmek istenmiş ama alınan tedbirlerle saldırganlar
geri püskürtülmüşlerdi. Diğer bölgelere gönderilen bazı malzemeler
ise baskınlarla ele geçirilmişti. İşte bu son haberi aldığıında Paşa’nın
aklı karışmıştı.

“Bu kadar gizlilik içinde hareket ederken, malzemelerin gön-
derileceği mıntıkaları nasıl biliyorlar ki? İçimizde casus mu var?
Kahretsini!” diye kızgınlıkla söylendi.

Paşa ayağa kalktı. Ellerini arkasına bağladı. Pencerenin önüne
geçip kendi adını verdiği bulvara yine uzun süre baktı. Sonra birden
aklına başka bir şey gelmiş gibi “Orta kesime ıtır çiçekleriyle misk-i
amber ağaçları diktirmeliyim ki güzel koksun. Sonra bir deneme

yapmak lazım,” dedi. “Yarın sabah bir haber uçuralım, bakalım sonucu ne olacak? Ona göre de hareket ederim,” diye dalgınlıkla konuştu.

Cemal Paşa ertesi sabah Hilâl-i Ahmer Başkanı Tali Bey ve Nizamettin ile bir konuşma yaptı. Sonra, “Sağlık malzemesine acil gereksinim varmış. Oraya şu malzemeleri gönderin. Bu haberin gizli kalmasını istiyorum. Sizden başka kimse bilmemeli,” dedi.

“Peki Paşam.”

Bu sözleri, söylerken de Nizamettin’e bakmıştı. Ancak ondaki rahatlık, yüzündeki değişmeyen hatlarla bu haberden çok etkilenmediği ya da önemsemediği izlenimini edinmişti. Bakalım ne olacaktı?

O civarda isyancıların olduğu bilinmesine rağmen hiçbir saldırıya uğramadan malzemeler istenilen yere götürülmüştü. Yollarda ve civarda tek bir isyancı görülmemişti. Bu haber Paşa’ya iletilince açıkçası rahatladı. Buna benzer bir iki deneme ve yapılan soruşturma neticesinde en azından aklındaki soru işaretleri kalkmıştı.

“Demek ki Nizamettin İngiliz casusu değil.”

Nizamettin artık her sabah, hazırladığı dosyayı Cemal Paşa’ya getiriyor, duyduğu haberleri bizzat iletliyordu. Verilen haberlerin doğru olması Nizamettin’e olan güvenirliliği her geçen gün artırıyordu. Paşa özellikle gazete kupürlerinden derlenmiş yazıları ve bazı haberleri onun raporundan okuyordu. Ara sıra Fransız gazetelerinin Şam’da kendisinin yaptırttığı imar işlerinden bahsetmeleri hoşuna gidiyordu.

Büyük Harbe girmeden önce, Paşa’nın Fransız taraftarı olduğunu, İstanbul’da, Osmanlı-Fransız Dostluk Derneği kurduğunu herkes biliyordu. Savaştan önce, Tulon’daki deniz muharebelerine davet edildiğinde, hükümet adına ittifak teklifinde bulunmuş ama Fransızlar bu teklifi umursamayınca Cemal Paşa açıkçası çok şaşır-mıştı. Fransızlar tarihi süreçte Osmanlı Devleti’yle yapılan iş birliğini bir kenara atmışlardı. Paşa’nın Fransa’ya olan sempatisi halen devam etmesine karşın öfkesi büyüktü. O günler aklına gelince sık

sık, “Bizi Almanlara mecbur ettiler. Şimdi Suriye’de etkili olmak niyetindeler. Ama o günler artık geçti,” derdi.

Nizamettin’in verdiği bütün haberler doğru çıktı. Ancak buna rağmen de Hilâl-i Ahmer merkezinin muharebe alanlarına sağlık malzemesi götüren müfrezelere yapılan saldırılar da devam etti. Cemal Paşa baskınların nasıl yapıldığı hususunu çok merak etmesine ve bu konuda kızgın olmasına rağmen bir türlü bu gizemi öğrenemedi, çözemedi.

“Şam kaynayan bir kazan. Yetmiş iki milletten insan var. Daha çok Fransızların casusları vasıtasıyla haber alması daha muhtemel görünüyor ama bunu İngilizlere dolayısıyla isyancılara neden bildirsinler ki? Mütteliklik. Pastadan pay alma kavgası. İsyancıları elde tutma ve hoşnut etme politikası. Ancak alacağım sert tedbirlerle bu işin önünü mutlaka keseceğim. Şam ve civarında İngilizler muhalif Araplardan küçük gruplar oluşturmuş. Bunları sağlık malzemesi taşıyan kervanlarımıza, müfrezelerimize saldırtıyor. İngilizler belki de Fransızlar. Belki değil kesin ama...”

Nizamettin gerek Hilâl-i Ahmer Merkezindeki gerekse de Cemal Paşa’ya karşı işlerini tam bir titizlik ve bağlılıkla yapıyordu. Paşa onu takdir ediyordu. İstanbul’daki Hilâl-i Ahmer merkezinde yabancı dil bilen elamana ihtiyaç had safhadaydı. Aklına hemen Nizamettin’i İstanbul’a göndermek ve oradaki merkezde çalışmasını sağlamak fikri geldi. Bu konuyu Başkan Tali Bey’e açtı. Onun, “Siz nasıl uygun görürseniz Paşam,” demesi üzerine bir de Nizamettin ile görüşmek istedi.

“Seni İstanbul’a göndermek istiyorum. Oradaki merkezde daha önemli işler yapabilirsin, bize daha fazla yararın dokunur.”

“Paşa hazretleri nasıl uygun bulursa...”

“Sen yol hazırlıklarına başla, en kısa zamanda seni İstanbul’a göndereceğim. Hem İstanbul’daki Hilâl-i Ahmer Merkezi Genel Başkanı’na da yazacağım. Mektubumu ona bizzat sen verirsin.”

“Peki Paşam.”

“*Hilâl-i Ahmer Merkezi Genel Başkanı Esat Paşa’ya;*

Size mektubumu getiren şahsın adı Nizamettin'dir. Buradaki Hilâl-i Ahmer şubesinde kendisinden çok faydalandık. Yabancı dil bildiği için gazete kupürlerini günlük raporlar halinde hazırladı. Haber alma ve toplama konusunda da kabiliyetlidir. Bu konuda kendisinden faydalanabilirsiniz. İyi derecede İngilizce, Fransızca ve Arapça bilir. Ona güvenebilirsiniz. Teşkilat-ı Mahsusa'da dahi görev yapabilir.

Selamlar.

*IV. Ordu Komutanı, Suriye Genel Valisi ve Bahriye Nazırı
Cemal."*

2. BÖLÜM

AFGAN KRALI'NIN ÖLDÜRÜLMESİ

Hindistan'dan Afganistan'a gelmiş olan, kısa boylu, şişman, kafası büyük, gözleri iri bir adam elinde tuttuğu çantayla Kâbil sokaklarında rahat şekilde yürüyordu. Baştan ayağa siyah giyinmişti. Meşin çantasını her an alacaklarmış gibi sıkı sıkıya tutuyordu. Bazen etrafına dikkat çekmeden bakıyordu. Uzayıp giden caddenin sonundaki saraya doğru yol alıyordu. Akşamın alacakaranlığını özellikle seçmişti. Bir haftadadır aynı güzergâhta, aynı saatlerde araştırma yapmıştı. Cadde ne zaman tenhalaşıyor, saraya giden yol ne zaman boş oluyor, sarayın etrafındaki nöbet tutan askerler kaç kişidir ve nöbet değişimi ne zaman gerçekleşiyor hepsini beynine tek tek not etmişti. Bu gizemli şahıs gayet sakin hareket ediyordu.

Hindistan'daki İngiliz Valiliğiyle yakın ilişki içerisindeki bu meçhul adam ilk önce Delhi'ye gitmiş daha sonra da Kabil'e gelmişti. Kendisini yabancı bir doktor olarak tanıtmış ve saraya yakın bir caddede muayene açmıştı. Akşam vakti muayenesini kapattıktan sonra elinden hiç bırakmadığı, sıkıca tuttuğu siyah çantasıyla sarayın kapısına kadar gidip gelmişti. Özellikle muayenesine gelen iki kişi onun gayet iyi doktor olduğunu, yıllardır mustarip oldukları ağrılarından sayesinde kurtulduklarını ballandıra ballandıra herkese anlatmıştı. Böylece bir hafta sonra kendisine muayene olmak isteyen hastaların sayısında büyük artış olmuştu. Hatta şehirde yayınlanan mahalli gazete kendisinden övgüyle bahsetmişti. Böylece doktorun kısa zamanda pek çok hastası oluvermişti.

İşte tam o günlerde sarayda hastalık belirtileri görülmeye başlanmıştı. Burada çalışanlar karın ağrısından ve ishalden şikâyetçiydiler. Saraydakiler, şehre gelen yeni doktordan hastalar adına yardım istemişlerdi. O da yarın sabah erkenden saraya gidecek olmasından dolayı çantasını akşamdan hazırlamıştı.

Ertesi sabah saraya geldiğinde, kendisine yol gösteren uşağı dikkatle izliyor ve içinden “Şimdi şuraya sapacak, ikinci kata çıkacak,” diye tahmin yürütüyordu. Her kattaki merdivenler on iki basamaktı. Sola dönerlerse, Afgan Kralı’nın çalışma odasının karşısına çıkacaklardı. Kral’ın ailesinin kaldığı konut ise büyük bahçenin en sonundaydı.

“Sarayın her şeyini en ince ayrıntısına dek biliyorum. Uşağa bile gerek kalmayacaktı ama her neyse,” diye düşündü. Yürümeye devam etti. Etrafına hiç bakınmadı. Doğruca Kral’ın kaldığı konuta götürüldü. Buradaki aşçının, hizmetlinin çocukları yanında Kral’ın oğlunun da karnı şiddetle ağrıyor, sıvı kaybediyordu. İshal yüzünden sancıları durmadan artıyordu.

Doktor bazı hastaları muayene ettikten sonra Kral’ın oğlunu başka bir odada muayene etmek istediğini, hizmetçilerin yanında bunun yakışık olmayacağını belirtti. Onu büyük salona aldılar. Buraya dört oda açılıyordu. “Hangisi Kral’ın oda kapısıdır?” diye düşünürken, oğlanı tepeden tırnağa muayene etti. Sonra da yapı-lacakları sıraladı ve kullanacağı ilaçları yazdı.

“Eğer haşmetmeâblarıyla görüşürsem, hastalık hakkında kendisine bilgi verebilirim. Tabi çalışma ofisine geçmediyse...”

“Hayır, kendisi şu karşı odada kalıyor.”

“Vazgeçtim! Kendisini rahatsız etmeyin. Siz ilaçları alın, bir hafta kullanın, ben tekrar muayene için geleceğim.”

“Nasıl isterseniz.”

Saraya girerken olduğu gibi, ayrılırken de üstü arandı ve saraydan çıktı. Gözlerini yumdu, binanın planını, Kral’ın odasını gözünün önüne bir kez daha getirdi.

“Salondan sonra beş adım mesafede Kral’ın odası var. Pencere yere atlanabilecek yükseklikte. Buradan çıkış kapısına yönelmek için altı dakika lazım. Kapıya varıncaya dek bir nöbetçiye rastladım. Kapıda, ikisi içeride, ikisi dışarıda olmak üzere toplam dört nöbetçi var. Gece yarısı gelirim nöbet değişimine rastlarım. Saat 00.45’te ana kapıda olmalıyım. Tam 00.45’te. Beş dakika dahi geç kalmamam lazım yoksa her şey berbat olur. Ama o gece Kral odasında çalışacak mıdır? İşte bunu öğrenmek gerekiyor. Herhalde İngiliz İstihbarat Servisi o bilgiyi edinir. Yoksa devreye ben girerim. Sonra saraya giderim.”

Bir hafta sonra, perşembe gecesı Kral’ın sarayda olacağı öğrenildi. Bu haber doktora ulaştırıldı. Ancak doktor verilen habere güvenemedi. Kendisi de ayrıca araştırma yapmaya başladı. Muayenesine saraydan gelen çalışanlardan sorup soruşturdu ama öğrenemedi. Bunun üzerine tam gece yarısı caddede yürüyor, saraydaki çalışma odasının ışıklarının ne zaman söndürüldüğünü izlerken kendisinin de yürüyüş yaptığı izlenimini veriyordu. Doktor inatçı biriydi. Titiz ve çok dikkatliydi. Her işini tam yapmak ve mutlaka başarmak isterdi.

Aldığı haberlere göre saraydaki hastasının iyiye gittiğini öğrenmiş, sevinmişti. Bu güzel haberdi. Demek ki her şey tam istediği gibi geliyordu. Ama asıl mesele, saraya gideceği o gece, o saatte Kral’ın odasında olup olmayacağıydı. Bu ihtimal aklına gelince hafif bir endişeye kapılıyor, “Mutlaka bir çözüm yolu bulurum,” diyerek kendine olan güvenini belirtiyordu.

Yine geceleyin caddede yürürken, gece yarısına doğru doktorun şakağına bir tabancanın soğuk namlusu dayandı “Kıpırdama ve bağırma yoksa bu alacağın son nefesin olur.”

“Ne istiyorsunuz benden? Ne yaptım ben?”

“Çok konuşma. Yürü! Bağırmaya kalkma, vururum hiç acıyamam!”

“Kaç gündür seni izliyoruz, özellikle bu caddede, saraya karşı dikkat çeken bir ilgin vardı. Onu öğrenecektik.”

“Ben doktorum, yürüyüş yapıyorum.”

“Gece yarısı mı?”

“Ne yapayım ancak o zaman vakit bulabiliyorum.”

“Şimdi bizimle gel bakalım.”

Doktor ne yapacağını bilemedi. Bu işin sonu nereye varacaktı? Her şey ayan beyan ortaya çıkacak mıydı? Aklına gelen bu sorular sebebiyle terledi. Zorlukla ceplerini yokladı. Üzerinde silahı yoktu. Adamların görünüşüne bakılırsa şaka yapmıyorlardı. Demek ki her şey buraya kadardı. Kaderine razı oldu.

Hızlı bir şekilde ana caddeden saptılar. Karanlık dar bir sokağa girdiler. Sokağın sağına, soluna inşa edilmiş, adeta birbirine yaslanan eski metruk evler kâh tuğladan kâh tahtadan yapılmıştı. Evlerin küçük pencerelerinden cılız ışıklar süzülüyordu. Doktor etrafı görmeye çalışıyordu. Yuvarlak gözlüklerinin üstünden bakıyor ama nerede olduğunu bir türlü tahmin edemiyordu. Artık olacakları beklemeye başlamış, her şeyden ümidini kesmişti. Bütün bunları düşündüğünde derin nefes aldı. Ciğerlerine çekti. Nefesini bir süre tuttu. Sonra bıraktı adeta son nefesini vermişti.

Sokaktaki karanlık, sessizlik ve ıssızlık gittikçe artıyordu. Adamlar kollarından sıkıca tutmuşlardı. Şimdi beline dayalı olan tabanca namlusunun insanı ürperten o soğukluğunu iliklerine dek hissediyordu. Namludan çıkacak olan mermiler ölüm mü getirecekti? Hep ölümle iç içe olduğunu düşündü. Nice hayatlara son vermişken şimdi ise sıra kendi hayatına mı gelmişti? Günün birinde bunun böyle olacağı belliydi. Hayata ve hatta dünyaya hükmetmek için kurulmaya çalışılan düzenin en keskin dişlilerinden biriydi doktor. Ama çark işlerken zaman içinde dişlileri de kırılıyor, aşınıyor hatta etkisizleşerek işlevini yitiriyordu. O zaman eskiyenin yerine, çarka başka ve yeni bir dişli daha ekliyorlardı. İstihbarat işleri böyleydi işte. Vururken bir gün vurulacağını, öldürürken bir gün öldürüleceğini, tetiği çekerken sana da bir gün tetik çekileceğini düşüneceksin. Ama o, bunları aklına hiç getirmeden işini yapmıştı. Vurmuş ya da öldürmüştü. Ancak başkasına doğrulttuğu, ateşlediği o namlunun kendisine de bir gün doğrultulacağını bilecekti. Bilmeliydi.